

Fillic Tomas Ohlin
Örnbogatan 12
161 39 Bromma

1974-03-11

EN MODERN MARDRÖM?

Antag att en grupp människor med inflytande över ett kraftfullt medium skulle komma överens om en kampanj mot dagspressens produktionsapparat. Att man skulle misstänkliggöra och permanent antyda att det mesta som står att finna i dagstidningarna är snedvriden och skadebringande information. Att vi här är i händerna på massmedia som hänsynslöst driver sina egna linjer utan att bry sig om konsekvenserna. Det kunde röra politik, miljö, samlevnad eller vad som helst, hade något lämnat trycket så borde läsarna bevara sig: skumma syften låg bakom.

Det är ungefär 25 000 personer som är sysselsatta med datateknik i vårt land idag. Antag att merparten av dessa beslöt sig för en aktion just mot tidningspressarna. På varje dataproducerad lista eller terminalutskrift kunde man avslutningsvis finna: Trycket sprider osanning. På varje datablankett kunde i marginalen återfinnas: Stoppa inköpen av tryckpressar. Varje hålkort kunde vara försett med texten: Protestera mot tidningspressarna.

Skulle detta vara stimulerande för alla berörda?

Vänd på skissen. Antag att dagspressen mer eller mindre konstant presenterade användningen av datorer som någon suspekt, som vi måste betacka oss för. Att datatekniken tagit över. Att vi har sovit över en viktig beslutspunkt i livet och förlorat kontrollen över vår egen utveckling. Man kunde till exempel

tänka sig följande skrivning:

" Och boven i mardrömmen, den som tar hand om styrningen, det är datorn. Den suger upp allt som finns att veta om dig - ur plånbokens, själens och det förflutnas minsta skrymsle lyfter den tussar av information och blåser dem sedan över sitt elektroniska galler där de fastnar och sitter för evig tid. Datorn är maran i många moderna drömmar". Vad vore lämpligare än att som rubrik över ett sådant epos sätta: En modern mardröm?

Som andra exempel kunde man tänka sig att ägna sin eventuella journalistiska talang åt datorer som kallar in ofödda barn till militärtjänst, beskattar 1-åringars arbetsinkomst, och till och med orsakar Song My-katastrofen. Listan kan göras lång.

De sista exemplen är inte lika färska som det tidigare, datatekniken som en mardröm beskrivs i DN den 10 mars 1974. En full sida med mardrömmar, sedda i ljuset av ett datasystem för statsanställda som i och för sig säkert lämnar en hel del övrigt att önska. Att misstänkliggöra datorerna som i citatet ovan - som är ordagrant, och knappast klippt på ett vinklat sätt - är kanske acceptabelt för en eller ett par enstaka gånger. Men en konstantpropaganda av detta slag blir i längden tröttsam.

Man skulle kunna tro att de flesta läsare vid det här laget slutat engagera sig i tidningsartiklar om datorer som ständigt begår de mest gruvliga fel. Men det är inte helt säkert. Datateknikerna själva ser i alla fall knappast sådan journalistik som kuriosum längre. Genom tämligen konstant svartmåleri i dagspressen fjärnar man i själva verket medborgarna från tekniken. Det blir fråga om att generellt bromsa utvecklingen, snarare än att justera kursen i en vettig riktning.

Vi är på väg in i ett samhälle där datorerna bl
allt viktigare hjälpmedel, på nära nog alla män
liga områden. Informationssamhället. Är det för
mycket begärt av dagspressen att göra så mycket
avkall på det journalistiska måleriet att själv
datateknikens oskyldighet framgår? Att datorer
ett hjälpmedel i vår utveckling, liksom dagstid
ningar - ett hjälpmedel för att underlätta komm
kation mellan oss människor. Är en förhoppning
ett minimum av upplysning om sakliga förhålland
för optimistisk?

Många av dagens datasystem är bedrövligt stelbe
och ineffektiva. Och många människor kommer i k
i numreringen, förlorar sin identitet i skivmin
nas rasande. Men rader av verksamhetsområden s
idag inte kunna fungera utan databehandling, en
effektivitet och flexibilitet erbjuds som aldri
förr. Och vi skulle kunna imponeras samtliga öv
det ur många aspekter goda som dessa system för
med sig.

Men antingen dessa system är till hjälp eller t
stjälp, så står själva datorerna utanför beslut
Det är systemkonstruktören, programmeraren och
för allt systemmannen som ska ha medaljen eller
ruttna tomaterna. Är detta för komplicerat?

Själva skjutvapnen är knappast skyldiga till fl
planskapningarna, bilmotorerna nästan
aldrig till trafikolycksfallen. Telefonapparat
brukar inte anklagas för att steken bränns vid.
Men datorn ger dig högst två chanser att söka j
den ska ersätta de personliga kontakterna mella
oss människor, och utgör inkarnationen av våra
moderna mardrömmar, åtminstone att döna av DN.
Eller hur förhåller det sig egentligen?